

DEBRECZENI ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR:

HELYBEN:	VIDÉKEN:
Félévre . . . 6 kor. — fil.	Félévre . . . 9 kor. — fil.
Negyedévre. 3 kor. — fil.	Negyedévre 4 kor. 50 fil.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

THAN GYULA.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Főtér Biedermann-palota, földszint, az udvarban hátul.

Kijátszák a törvényt.

Nálunk legtöbbször azért hoznak törvényeket, hogy azokat vagy végre ne hajtsák, vagy hogy mindenki kijátsza azokat.

Annak idején az egész ország örömmel üdvözölte az ipartörvény 50-ik §-ának módosítását, mely az utazó ügynököknek megtiltja magánosoktól a rendelések föl vételét.

A törvény meg van. Életbe is van léptetve. De erre elmondhatjuk mi is, hogy adtál uram esőt, de nincs köszönet benne, mert az az egyetlen kivétel, hogy levélbeli meghívásra az utazó elmehet bárhová, lerontja a törvénynek egész karakterét, ezzel a kitétellem nem ér egy fabatkát sem és hogy ez úgy van, már tényekkel bizonyítható.

A budapesti férfiszabó nagy iparosok, akiket érzékenyen sújtana az, ha nem utaznának, persze kapnak az alkalmon, hogy nini,

mégis csak bölcös a mi törvényhozásunk, hogy mindenkit ki tud elégiteni, nosza kapaszkodjunk bele abba a paragrafusba, mely nekünk a törvény kijátszását megengedi és megcsináltatják a körleveleket, melyben kioktatják a jó vidékieket, hogy miként hívják meg őket, mellékelnek mindjárt hozzá nyomtatott meghívókat, hogy csak írják alá a dátumot, majd az utazó fogja kitölteni, ha lejön a mintákkal.

Hát elhihető, hogy azok az utazók itt helyben is aláíratták majd azokat a meghívó leveleket, de tegyük fel azt, hogy valakihez csakugyan lejön jóhiszeműleg a meghívásra, ki ellenőrizheti azt, hogy máshova nem megy? Mind egyiknek a háta mögé nem lehet detektívet állítani és azok nem olyan naivok, hogy majd egy vagy két megrendelésért lejönnek s költséget csinálnak maguknak. Pedig hogy fognak jönni, az oly bizonyos, mint kétszer kettő négy.

Hát ime edajutottunk a meghozott törvényt, hogy egy egész spitzli rendszert kell meghonosítani, ha azt akarjuk, hogy a törvény respektálva legyen, a mire pedig a magyar iparos soha sem lesz jó; éppen azért, ha azt akarjuk, hogy ez a törvény csakugyan az legyen, aminek tervezve volt, hogy a vidéki ipart megvédje attól az erőszakos betolakodó hadtól, akkor ki kell a törvényből venni azt a kitétel, hogy levélbeli meghívásra lejöhessen az utazó. Amíg az a törvényben benne lesz, addig az nem lesz más, mint írott malaszt, melyet mindenki úgy magyaráz magának, ahogy neki jól esik.

Az iparhatóságoknak pedig figyelemmel kell kísérni az ilyen jó előre elkészített nyomtatott meghívókat, amelyek csak a kijátszásra vezetnek, mert ha már a törvényben benn is van a levélbeli meghívás, még sem hihető, hogy ez csak azért lenne, hogy a

Sugár a homályban.

Az öregasszony kiült a ház elé a kis padra s nézte a felhőket. Valami kimondhatatlan gyönyörűséget költ az ember szívében az a felhőnézés.

Fakó volt az arca az öregasszonynak, akárcsak az egyik felhőfoszlány színe; de a szemei kékek voltak, mint az az óriásstenyér nagyságu tiszta tó az égen, mire nem feküdt rá a felhők rajta.

Vézna testéhez viseltes kartonruha simult; a feje babos kendővel volt bekötve s a babos kendő alul előkandikált néhány ezüstös hajszál, a miket kedvére csibligatott a lanyha nyárutói szellő.

Egy szakajtónyi csöves kukoricza volt előtte, azokat szemezgette a napsütötte, érdes kezivel.

Csend, mérhetetlen csend volt mindentől. A levegő csak úgy izzott a napsugártól. A csifraság meg a fodormenta álmosan hajtotta le fejét ott a gepágy szomszédságában, a csereasznyefák széles levelei közül, néha-néha előbukkan csifra tollazatával a sárga rigó.

Ember nem jár az utcán, a gyerekek is elhúzódtak a fűzbe s ott csónakot csináltak csuhiból. A kezük, lábuk egy maszát volt. Egymást lökdösték a vízbe, a habokon ringó kis csónakok után s lubicz-

koltak, mint a halak, mikor szabadulni akarnak a hálóból.

A fűzesen túl, a kakukvirággal tarkázott gyepen egy-két vén halász foltozgatja a varsáit; messzebb, a buzatarlók környékén krumplit szedtek mezitlábos asszonyok.

Néha-néha feltámad a szél s vad jókedvvel hajszolta a port a keskeny kocsí uton. Ebben a portengerben mártották meg magukat az utmenti ákácok is, sóvárogva a felhők után, a felhőkből lepergő hűvös esőcseppekért.

Az öregasszony két keze még ott motoszkált a szakajtóban, de a feje egyszerre csak földre billent, s kék szemei leesukodtak, elaludt.

II.

Amolyan babaarcu asszonyként került Vas Balázs oldala mellé, a kinek csak a neve volt vas, de másként az egész ember mintha csak viaszból formálódott volna. Lágy szavu, lágy szívű, okos észszel az ujjá közé csavarhatta volna bárki is.

Virághimes lelkével hozsá ment, hogy segítő társa legyen egy hosszú életen keresztül. Nagy ur volt Vas Balázs; a földről, melyen végig haladt, félnapjártnyira elmondhattam, hogy a magamét taposom. És ezt mind megosztotta az ő kis párjával, kivel olyan gyöngőden bánt, mint a kalicz-

kába zárt madárkával, mit esütvályuból, kristályvizzel kell itatni.

Pedig kár kényeztetni egy asszonykát, aki amugy is maga az érzélgőség, a tulságba hajló romanticizmus.

Mert ilyen volt Vas Balázs, aki virágokon taposott, mézes szavu könyvekből szivta a lelkébe a föld fölött röpködő vágy bódító mérgét.

Hogy ha nem olyan babaember az ura, mint volt Vas Balázs, ha egyszer, csak egyetlen egyszer mutatja magát férfiu mivoltában, akkor nem áll be náluk a katasztrófa.

Nagy baj az, mikor az asszony tudására jó annak, hogy gondolatban — cselekvésben ő az erős és nem a férfi. Pedig már ott gügyögött a házaspárt összekötő kapocs, az édesanyja képmása, egy lenvirágszemű kis fiucska a csipkés pólyában. De annak a mosolya sem tudta visszatéríteni az asszonyt arról az utról, melyen megindult.

Bolondság volt az egész. Egyedül barangolt az asszonyka az erdőben, épen számócaérés idején. Rejtelmesen suttogtak a hársak, virágzásban voltak a vadrózsabokrok s átható édes illattal lengtek be mindent a fenyők.

Az asszony félig kábultan haladt a vágásban, fel egész az erdészlakig. Hárs István tanyájáig.

törvény tiltó ereje alól kibújhas-
sanak. Az okvetlenül kihágást
követ el, aki ilyen nyomtatott és
kioktatott meghívóra jött.

Világosan megírja ezt a tör-
vény életbeléptetésére kibocsátott
miniszteri rendelet. Az iparható-
ságok álljanak sarokra saját ipa-
rosaik anyagi existenciájának vé-
delmében. Ne csak ne rendeljenek
sz ilyen gyűjtőktől, de ne is tür-
jék őket a város területén.

Gazdasági és háziipari kiállítás.

— Saját tudósítónktól. —

Máramaros Sziget, július 24.

Máramaros vármegye székvárosában,
Máramaros-Szigeten, a gazdasági egyesület
gazdasági és háziipari kiállítását rendez f.
évi augusztus 25-től szeptember 1-ig. A
báró Roszner Ervinné, Forgách Klótild
grófnő védnöksége alatt álló kiállítás, mely-
ben Máramaros erdészete, bányászata s az
egész vármegye lakossága szövetkezve Ugo-
csamegyével, részt vesz, nemcsak erre a
vármegyére lesz előnyös, de érdekelheti az
ország összes vármegyéit, mert egy neve-
zetes alkalomból közelebb hozza a határ-
széli, regényes megyét Magyarország összes
vármegyéihez.

Ki lesznek állítva a kiállításon Mára-
maros vármegye gazdasági, kerti, házi- és
műipari termékei, melyek hét főcsoportban
foglalnak helyet. Az egyes főcsoportokat
képezik: I. Háziipar; II. Kézmű- és gyár-
ipar; III. Gazdaság; IV. Erdészet és vadá-
szat; V. Bányászat; VI. Fürdőügy; VII.
Néprajz. Amit Máramaros faragó és bodnár
iparban, szövő, kosárfonó, női kézi és mű-
iparban, fa, vas, bőr, agyag és üveg, ruhá-
zati és vegyi iparban produkálni képes, be-
les mutatva a mezei és kerti terményekkel,
gyümölcsökkel, állattenyésztésével, méhé-
szet, tejgazdaság, gazdasági szerszámok és

gépeivel, melyek mellé sorakoznak: a fa-
termelés, különféle erdei termények, vadá-
szat, a legfestőbb helyek fényképei, tér-
képek.

Máramaros és az ország fő kincse: a
sóbányák, továbbá az ércbányák, kőbányák
épp úgy lesznek, mint az ásványvizok, a
fürdők és fürdőberendezések fényképekben
érdekesen bemutatva. És megjelennek a kiál-
lítás érdekének emelésére a magyar, rutén,
román, német viseletek, hogy a kiállítást
látogatók előtt egész Máramaros a maga
valóságában megjelenjen. A kiállítás vonzó
erején kívül kiváló alkalom az augusztus
25-től szeptember 1-ig tartó kiállítás ideje
arra is, hogy azok, kik Máramaros regényes
vidéke iránt érdeklődnek, ide eljőj-
jenek.

A m. szigeti turista-bizottság, melynek
főadata, hogy az idegeneket tájékoztassa,
mindent elkövet, hogy pontosan teljesítse
örömmel elvállalt tiszteit. A kiállítás és a
bányászati és kohászati országos kongressz-
szus Máramaros Szigeten ez alkalommal való
szereplése, mely szintén közrehat, hogy
Lukács László, Hegedűs Sándor miniszte-
rek, Wekerle Sándor volt miniszterelnök,
gróf Teleki Géza volt belügyminiszter,
Gräfenstein Béla és Nagy Ferencz állam-
titkárok s még számos hírneves író s kép-
viselő Máramaros-Szigetre utaztak, a ren-
dezendő ünnepek, melyek Máramaros
társadalmának képviselőit vannak hivatala
összegyűjteni: mind külön-külön emelik az
érdeklődést, amely megérdemli, hogy Má-
ramarost a hazai nagyközönség nagy kép-
viselőiben felkeresse s a határszéli derék
vármegyét megismerje.

A csendőrség Debreczen külte- rületén.

Debreczen, július 25.

Debreczen város mai közgyűlésé-
nek egyik igen fontos tárgya lesz a
csendőrség behozatala Debreczen külte-
rületére.

Sokat foglalkoztunk ezzel a kér-
déssel. A bizottsági tárgyalások során

regisztráltuk az ügy minden fázisát. A
tisztakép belőle az, hogy a város új és
biztos alapot akar arra, hogy a gazda-
közönség vagyon és életbiztonságát
megerősítse s ez mégse kerüljön többre,
mint a jelenlegi intézmény.

Alapos kifogások merültek fel. A
közbiztonság városunk területén meg-
lazult. A gazdák vagyonát úgy szede-
gették széjjel a kétes egzisztenciák,
mintha Csáky szalmája lett volna. Ez
tovább így nem maradhatott. A köz-
terheket viselő gazdaközönség joggal
várhatja meg, hogy viszonzásként va-
gyona és élete felett őrködjék a ha-
tóság.

A lovasrendőri intézmény nem ol-
dotta meg ezt a feladatot. Czirkált
ugyan a külsőségeken, de kevés ered-
ményt nyel. Akárhány nagy gazda tehet
róla tanúságot, hogy ilyen czirkálás
közben beszállásolták magukat a ta-
nyákra. Két-három napig abrakolt a
gazda istállójában a lovasrendőr lova.
Addig aztán a határban tótágot állha-
tott a közbiztonság.

Mire van hát szükség? Lovas
rendőrökre kvártélylyal, vagy fegyvel-
mezett csendőrségre szigorú köteleesség-
érzettel? Nagyon könnyű rá a felelet.
Erre az utóbbira, amelyben garanciát
talál a hatóság és a gazdaközönség,
hogy a multak veszedelmei nem ismét-
lődjenek.

Valamennyi bizottság egyhangulag
nyilatkozott a csendőrség behozatala
mellett s ma nem tehet mást a köz-
gyűlés sem. Egyetlen ellenvélemény
van a közhangulattal szemben s ez is
csak azzal érvel, hogy a polgárságot
nem lehet csendőrszurony elé állítani.
Naiveág. Kit állítanak elébe? Aki rá-
szolgált. Az volt a baj, hogy eddig
nem tették. Másik érv az, hogy a csend-

Darabos, nyers ember volt Hárs Ist-
ván, az erdőkerülő; maga a megtestesült
akaraterő.

Nápicz kis asszonykával élt ott az
erdőszélben, hétszámra se látva uraságát,
Vas Balázst. Amint Vas Balázsné fogóköz-
dott a kihajló nyirgalyokban, csak meg-
hallja ám a Hárs-pár beszédét.

Az asszony szólt rimánkodóan, szinte
könyörgésszerűen:

— Ha van Istene, bocsásson haza.
Beteg az anyám, látni akar.

Öblös mély hangján felelt erre Hárs
István:

— Nem megy; Itt marad! Lelőlek,
ha egy lépést is tesz. Nálad nélkül is meg-
tud halni az anyád.

Czudar mondás volt tőle; de Vas
Balázsné gyönyörűséggel hallgatta.

Ime az ember, — gondolta magában,
— akit asszonykönyörgés, asszonyköny
meg nem ingat. Föltette a fejében, hogy
nem eresztí a feleségét s áll a szavának,
— punktum!

Ah, az ő urat egy bágyadt mosoly-
lyal is lehet venni a lábáról. Mindent
jóváhagy, semmiben sem ellenkezik.

III.

Hárs Istvánnak valami nehéz betegség
csirája lopta be magát a testébe s hamar
elbánt vele.

Vasné pedig egyre ott járt a kanyargó
erdei utakon, kiszinezve, kicsicsomázva lel-
kében az özvegygé vált marczona erdőke-
rülő képét. Ritkán találkozott vele s ha
összejöttek is, nehezen akart szóba ele-
gyedni Hárs István. Tisztelettel köszönt
s ment az erdőt járni tovább.

Egy rekkonó nyári napon zivatar ke-
letkezett. A nekizudult széláram tépte,
szakgatta a fák lombkoronáját s zuhogó
zúpor paskolta le a tisztások fűvét. Vasné
az erdőbe érte a vihar, — bemenekült az
erdészlakba.

— Kár ilyenkor esatangolni, szólta hozzá,
üdvözlésképpen Hárs István, — bőrig ázott
a nagyságos asszony.

Mikor a vihar elállt s fellélekzettek a
fák, füvek és virágok, Vasné bucsuzóra
intette a kezét s menni akart.

Mint valami felvert vad szökött hozzá
Hárs István. Két izmos karjával átkarolta
azt a törékeny testet s fuldokolva, levegő
után kapkodva lihegte:

— Nem megy a nagyságos asszony.
Nem hogyom, nem engedem! Itt marad
Akarom!

Mint mikor a kigyó megbűvöli a kis
madarat, egész valójában megrettenve állott
ott az asszony s ott maradt...

IV.

Már árnyat ejtenek a pítvar előtt az
akáczfák; — a harangozó fiai is készülö-
nek az esteli harangozáshoz; — a munkás
nép lassan-lassan csihelődik, hogy mielőbb
hazavergődjék, — s az öreg asszony még
mindig alszik. Összetört, elgyötört teste
áhítja a nyugalmat, lelke azt kívánja, hogy
gondolatainak szárnya ne szálljon vissza a
multba.

És mégis mindig ott röpök. — Az el-
hagyott portán, a boldogság és jólét hónap-
ban, a gyöngé természetű Vas Balázs tűz-
helye mellett, ahol édes beemésztésben,
mindenkora az ő akarata szerint élte idylli
életét a hajdani Vas Balázsné, — az öreg-
asszony.

Nagy csapással nyílik az utcaajtó.
Hárs Pál csoszog be rajta. Hárs Pál a
gazda, akivel együtt morzsolja szomorú
napjait az öregasszony. Vizela szeme egyben
észreveszi a szunyókálót. Odamegy hozzá,
lök rajta egyet.

— Komisszág, hogy ilyenkor is a
guzst húzod. A disznókat már bekergették
a páskumról. Moslékot nekik szaporán!

Az asszony ránéz Hárs Pálra, moso-
lyogni próbál s megindul lassan, szégyen-
kezve, mint valami levert eb.

Tóth Desső.

örterületeken át is ide szökdösnek a kétes alakok. Persze, mert ott a csendőrszorongó veszedelme előtt állnak, a mi városunk határában pedig biztonságban vannak.

Sem az egyik, sem a másik érv nem bizonyít a csendőrség behozatala ellen, sőt ellenkezőleg, a leghatalmasabbban érvel mellette.

Debreczen belterületén becsületes szorgalommal teljesíti feladatát a rendőrség, illő, hogy hasonló helyzetet teremtsen a hatóság a külterületeken is.

Első a polgárság, a nagyszámu gazdálkodó közönség vagyonszolgálat, mert ebben van nemcsak a polgárságnak, de magának a városnak is egyik erőssége. A csendőri intézmény ilyen védelemre erősnek bizonyult, a közgyűlésnek tehát ilyen erősséggel kell javítani a kifogásolt közbiztonsági viszonyokat.

TÁRSASELET.

Eppen most fogyott el!

A könyvtárosoknak van egy piros papírszalagjuk, amit az új könyvekre szoktak alkalmazni. Az a felírása, hogy: „Eppen most jelent meg!” Egyik városban néhány vendéglős is nyomtatott ilyen czédulákat. A felírásuk azonban ez:

Eppen most fogyott el!

Az ételekre alkalmazzák. Gyakorlati jelentősége pedig a következő. A szakácsné megkérdezi a korcsmárost:

— Mit főzünk estére?

— Marhahúst. Marhahúst körítve és marhahúst ecetes tormával. — Lehetséges talán egyfajta csinálni vizes uborkával is.

— Helyes. És az étlapra mit írunk?

— Mindent. Borjuvesést, kacsa, öczombot, paprikás-csirke. Amit akar: ami jó eszébe jut.

— De mit tesszünk, ha akad valaki, aki ezek közül akar valamelyikből étkezni?

— Azt bizza csak rám.

Este aztán jön a vendég. Kérdi: mit lehet enni?

— Parancsoljon, kérem étlapot. Borjuvesés, kacsa, öczomb, paprikás csirke, rostélyos...

— Hozzon egy öczombot.

— Igenis krmással.

Tíz perc múlva szomorúan jelenti:

— Sajnálom, kérem, éppen most fogyott el.

— Hát mit lehet enni?

— Talán egy kis finom marhahúst. Körítve, ecetes tormával, vizes uborkával Ajánlhatom.

— Nem bánom.

Ez a gyakorlati haszna a vendéglősök ujjításának. Az ember azt gondolja magában: — Mégis csak jó vendéglős ez. Mennyi mindenfélét főznek benne. Csak egy kicsit elkéstem. Eppen most fogyott el...

VIDÉK.

Arató-ünnep Bölöny Józsefnél. Szép ünnep fojt le tegnap Bölöny József, a kolozsvári színház volt intendánsának szilasi pusztáján, mint onnan írják nekünk. Az aratási munkák befejezésül arató ünnepet rendezett Bölöny József. Az ünnepen számosan vettek részt a közeli Nagyváradról. Ott voltak Tisza István gróf és neje, Tisza Kálmán gr., Barcsay Domokos és neje, Vass György gr. és nővére, Luzsénzky bárónék stb. Aztán a színész-nép közül: Komlóssy Emma, Janovics Jenő dr., Krassnay Andor, Szilágyi Dezső, Szentgyörgyi Zoltán és még többen. Este monolog-estély, tűzijáték s aratóból zárta be a szépen sikerült ünnepélyt.

Példa a vallási türelemről. A vallási türelem szép példájáról ad hírt Bagaméri tudósítónk. A minap történt ott, hogy meghalt egy öreg zsidó ember: Bornstein Ferencz, aki 48 évvel ezelőtt muszka földről jött be Magyarországra és Bagaméron telepedett le. Kezdetben jól ment ugyan a sorsa, de az utóbbi időben, öregségére teljesen elszegényedett. És imo, mikor az öreget ravatalra helyezték, a falu mindkét keresztény templomában megszólaltak a harangok. A temetés napján pedig szintén harangzúgás közben kísérték el az öreget — kit az egész falu tisztelt és becsült — utolsó útjára.

Megfuladt család.

— Saját tudósítónktól.

Egy szerencsétlen munkás család pusztulásáról értesít bennünket titeli levelezőnk. Titel közelében egy nagy kiterjedésű tégla és cserépező gyár van, melynek vályogmunkásai kora tavasztól késő őszig családjukkal együtt földbe vajt putrikban laknak. Csapi Mihály dorozsmai illetőségű vályogvető ember feleségével és négy gyermekével egy ilyen putriban lakott, mely a partba volt bevágva.

Hétfőn éjjel iszonyu felhőszakadás volt a környéken. A vályogvető gödrök, hol Csapi putrija is volt, csakhamar megtelt vízzel, mely nagy tömegekben nyomult Csapi putrijába is, hol a család aludt. Ugy látszik, hogy a szerencsétlen családot alvásában lepte meg a vízár s a benlevők csak akkor ébredtek föl, a mi or a víz már elérte az ágy magasságát, de az ajtót a kívülről jövő víz nyomása miatt nem voltak képesek fölnyitni s valamennyien befulladtak.

Csak másnap reggel vették észre a szerencsétlenséget, a mikor a putrit előntve találták. A hullákat a nagy víz miatt csak úgy hozhatták ki, hogy a partot, melybe a putri be volt ásva, fölülről kibontották. A szerencsétlenségért senki sem vonható felelőségre, a hatóság azonban a többi putrilakokat kiköltöztette a barakokba.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A vádlott utiköltséget kér. Kaufmann Gyula ügynököt a debreczeni törvényszék család és magán okirat hamisítás miatt vád alá helyezte, azonban nevezett már másodszori idézésre nem jelent meg. Kaufmann ez idő szerint Budapesten lakik és a törvényszéki idézésre azt a vá-

laszt adta, hogy csak az esetben hajlandó a tegnapi kifűzött tárgyalásra eljönni, ha az uti költséget elküldik neki és közli azt is, hogy az előbbi tárgyalásra is azért nem utazott Debreczenbe, mert nem küldtek utra-valót. A törvényszék a tárgyalást természetesen ez okból elnapolta és Kaufmann Gyulát újabb tárgyalásra majd uti költség nélkül ugyan, de elő fogja vezettni.

Sorsjegy társulat Debreczenben.

— Felhívás sorsjegy-társulatba való belépésre. —

Midőn elgondoljuk, hogy a még mindig nagy nehézséggel és költség-pazarlással járó különféle sorsjegy vételeknél az illetékes körök részéről a nagy közönség számára semmiféle czél-szerűsítés s nagy előnynyújtás nem történt, nem lesz érdektelen felemlíteni, hogy ezzel szemben most városunkban egy sorsjegy társulat van alakulóban. E sorsjegy-társulat belépési felhívást bocsátott ki, melyet röviden a következőkben ismertetünk:

A társulat körülbelül 30—35 tagot fogad kábelébe, de olyanokat, a kik állandóan a város területén laknak s egyetemlegesen kell kötelezniök magukat arra, hogy a 34 óra nyújtott törlesztési módot pontosan betartják. A társulat által tervbe vett sorsjegyek — melyek törlesztésre adatként ki, a következőkből állanak:

1 db. 1860-iki osztrák állam, 500 frt névértékű 5%-os, 6 db. 1864-iki osztrák állam 4%-os, 3 db. 1880-iki 3%-os osztrák földhitelintézeti, 1 db. Tiszavölgyi, 3 db. Magyar Jelszlog, 10 db. Baziika, 10 db. Osztrák Vereskereszt sorsjegy. Összesen 34 db, melyek névértéke mindenkor — a mig csak le nem játszott — biztosítva van, azon esetben pedig, ha a sorsjegy nem nyert, úgy a társulat az esedékes névértéket, valamint annak alaposztalékát is megkapja.

E gondosan összeállított és nagy értéket képviselő értékpapírok, melyek éveken át játszanak, a társulat tulajdonát képezendik, mihelyt a társulat az esedékes második törlesztési részt magáért befizette. A nyeremények a társulati tagok között egyenlő arányban osztatnak szét, nemkülönben az osztalékok is, melyeket az osztrák állami sorsjegyek nyújtanak. A mozgalom vezetői felhívják ennél fogva az érdeklődők figyelmét, hogy azon esetben, ha e társulatba belépni óhajtanak, ebbeli szándékukat Vincze János urnál, Mester utca, sziveskedjenek bejelenteni, kinél e tekintetben ugyan bővebb felvilágosítást is nyerhetnek.

Merénylet a magyar alkotmány ellen.

— Éjjeli távirati tudósítás. —

Budapest, július 24.

Az egész ország, sőt a külföldi közvéleményét a legnagyobb mértékben

foglalkoztatja a Neue Ereie Presse alapján annak a merényletnek leleplezése, amelyet báró Bánffy Dezső volt miniszterelnök tervezett a magyar alkotmány és az osztrák államok alkotmánya ellen.

Az összeesküvésnek beillő terv részleteit a ma este megjelent Magyarországi körülményesen leírja és ezt az éjjel folyamán szóról-szóra a következőben táviratozta meg lapunk tudósítójának:

Báró Bánffy 1899. év december elején hozta először szóba. Ő felsége előtt az *abszolút kormányzás eszméjét*, amikor a képviselőház feloszlására kikerítette a Felsőház jóváhagyását. Bánffy az abszolutizmusnak a monarchia mindkét államában való behozatalát tervezte s akarta keresztülvinni, ámde ezen tervre hajótörést szenvedett a király ellenállásán.

Ő felsége ugyanis először osztrák tanácsosaitól kért ez ügyben véleményt, akik közül két főur kijelentette, hogy a *lehető legveszedelmesebb dolog lenne Magyarországon is felfordulást okozna ráadásul az ausztriai szavarokhoz. A magyarok ugyanis alkotmányuk minden legkisebb érintésére felizgulnak, az alkotmány teljes fölretolása pedig helyrehozhatatlan válságot, beláthatlan rázkódást idézne elő s a magyar nemzet végkép elvesztené bizalmát az uralkodó ellen.*

A katonai tanácsosok véleményét is megkérdezte a király, a kik közül Welsperheimb gróf osztrák honvédelmi miniszter foglalt állást az alkotmányosság mellett, kijelentve, hogy ha az alkotmány felfüggesztetik, úgy *tárczáját azonnal ő Felsőház rendelkezésére bocsátja s nyugalomba vonul mivel a történendőknek még csak tanuja sem akar lenni.* Hasonló értelemben nyilatkozott Goluchowszky gróf külügyminiszter is.

E kategórikus kijelentések meggyőzték a királyt a terv veszélyességéről és elhatározta a Bánffy elejtését.

Minden feltűnés nélkül *magához rendelte Széll Kálmánt s kikérte az ő véleményét is s miután meghallgatta, nyomban megbizta a kabinet alakításával.* Széll Kálmán hazaérkezése után Csáky Albint és Szilágyi Dezsőt beavatta a dologba és mindez természetesen a legnagyobb titokban történt.

Ezután aztán tervszerűleg megkezdődött a beavatottak, az *ugynevezett dissidensek kiválása a pártból, aminek bevallott oka a lex Tisza volt, de valójában a magyar alkotmány megmentése volt a mozgató erő.*

Széll Kálmán is kiakart lépni a pártból, de e szándékától a király kívánságára elállott. Ő felsége ugyanis nem akarta, hogy a Széll Kálmán miniszterelnöksége a szabadelvű párt teljes felbontására vezessen, mely pártot a Felsőház a mériéken félt az enyészettől.

Ez az alkotmány ellen szőtt ösz-

szeesküvésnek és a Bánffy bukásának teljes története, amely eddig rejtély volt az ország közvéleménye sőt maguk a képviselőknek nagy többsége előtt is.

Kuriózum képen fel kell még említenünk, hogy Bánffy Dezsőnek az ó-budai polgárok egy küldöttsége ma felajánlotta az ó-budai mandátumot, a mire nézve Bánffy még nem nyilatkozott, *de az ó-budaiak bizonyosra veszik dolgukat, úgy annyira, hogy a programbeszéd megtartására augusztus 16-át ki is tűzték.*

SZÍNHÁZ.

Komjáthy nyilatkozata.

Komjáthy János, a debreczeni színház jelenlegi igazgatója tegnap Debreczenbe érkezett s hivatalos körökben, ott ahol a debreczeni színház sorsa felett a közelmunkában dönteni hivatottak, látogatásokat tett.

Komjáthy ez alkalommal, különösen most a pályázat előtt, nem érdektelen nyilatkozatokat tett. Első sorban kijelentette, hogy az aradi lapoknak ama közvéleménye, *mintha ő az aradi színházért pályázná, tévedésen alapszik.* Aradra nem gravitál, Aradért nem verseng, nem is pályázik. Ami Szegedet illeti, nem tartja, lehetetlennek a pályázatot, de valószínűbb, hogy oda sem pályázik.

Debreczenre gondolt s gondol most is, a debreczeni színházért pályázik, azt óhajtja elnyerni. Amennyiben ez megtörténik, már most kijelenti, hogy a város *ama törekvésének, hogy az intendatúrát visszaállítsa, nem állana újába s a hároméves szerződés ideje alatt bármely napon kívánna a város intendatúrát visszaállítani, mindenkor hajlandó a szerződésről eltekinteni és ezért a várossal szemben semmi igényt sem támasztana.*

Meg van tehát a nagy valószínűsége, hogy a következő három éves ciklusban újra Komjáthy lesz a debreczeni színház igazgatója s ennek dacára sem lesz kötve a város, hogy az intendatúrát — ha úgy jobbnak látja — akár egy év után is felne állíthassa.

Géczy István és a műkedvelők.

Nem hiába érdeklődik olyan nagyon a debreczeni közönség ama műkedvelő előadás iránt, amelyet a magyar népszínműírók olyan hívatott s kitűnő tagja, mint Géczy István rendez Debreczenben, de el is követnek a szereplők mindent, hogy ennek az érdeklődésnek megfelelő precíz s élvezetes estét nyújtsanak a közönségnek. A népszínmű énekesnő szerepet Havi Rózsika, a vidéki színpadok ismert subrett énekesnője tölti be, aki végtelen sok kedveséggel és szeretetreméltósággal ruházta fel alakítását. Nagyon érdekes lesz az előadást megnyitó monológ is. *Két levél* a címe. Rendkívül kedves dolog. Géczy István kitűnő tollát dícséri ez is. A monológot *Menyhárt* Rózsika k. a. adja elő.

Szintársulatunk Szigeten. Szintársulatunk szünetje a jövő héten, kedden

végét ér s már szerdán Szigeten találkozik a személyzet. Csütörtökön, azaz augusztus elsején kezdik meg az előadásokat Szigeten, még pedig az *Avanyasszony* című verses vígjátékkal. A szigeti nyári állomáson szeptember 24—26-ig marad a társulat.

UJDONSÁGOK.

*** Nagy dalünnepély Debreczenben.** A tiszavidéki dalosszövetség választmánya tegnapi délután ülést tartott, amelyen a szövetség debreczeni nagy dalünnepélyének előkészítésével foglalkoztak. A dalünnepélyt augusztus 24-én és 25-én tartják meg nagy ünnepélyességekkel. Augusztus 24-én érkeznek városunkba a szövetséghez tartozó dalárdák s fogadtatásuk a vasutnál a tegnapi ülésen megválasztott bizottság által történik. Még akkornap este lesz az összdarabok előadása. Másnap délelőtt a szövetség közgyűlését tartja meg, utána pedig gazdag műsorral matiné lesz a színházban. A közgyűlésen döntenek a szövetség által meghirdetett két dalpályázat felett is. Az ünnepségeket délután 2 órakor a Bika szálloda nagytermében tartandó diszebed zárja be. A tegnapi ülésen a program összes részleteinek rendezésére alakították meg a különféle bizottságokat.

*** Lelekészbeiktatás.** Elek Lajos debreczeni nyugalmazott tanárt s a tiszántúli egyházkerület egyházi volt aljegyzőjét a kolozskalotai egyházmegye Alsó-Jára egyházközség református lelkészi állásába vasárnap iktatta be Deágy Gyula esperes, az erdélyi egyházkerület egyházi értekezletének elnöke. A beiktatás nagy ünnepélyességek mellett ment végbe. Délben közönbéd rendeztek az új lelkész tiszteletére.

*** Nem ágyuzták el az esőt.** A hosszan tartó szárazság után végre három nap óta bő záporok áztatták a szomszagos földet, nagy öröme a tengermelőknek és a szállós gazdáknak. A mennydörgés és villámlással járó zivatarok eddig nem adtak okot aggodalomra, de már ma délután orkán szerű széllel közeledtek a sűrű sötét viharfelhők délnyugot felől. A debreczeni szállószövetkezet intézdi meg is szállaltatták a viharágyukat. Egyre-másra bőszültek a mozsarak s félóra alatt mintegy 150 lövés dördült el. S ime a felhők csak úgy ontották az esőt a telepre, a szállós kertekre s az összes majorsági és egyéb szántó földekre. Czáfolatául annak a balhiedelemnek, mely az idej száraz nyáron a türelmetlen föld népét már is a vihar ágyuk ellen kezdte hangolni, és már olyan hangok is emelkedtek, hogy a szőlő termelők elágyuzzák az esőt. Hát ez nem lehetséges és ha eső akar esni, lövöldözhet akár tízezer ágyu, mint Olaszországban tavaly, nem árt az esőnek. Mig a jégverés ellen, azt mondják, csakugyan van valami haszna. Várjuk végét tehát igaz-e ez, vagy sem, s ne itéljünk előre.

* **Dalestély.** A Debreczeni Dalegy-let augusztus hó 8-án, esütörtökön Mácsai Sándor karnagy vezetése é: Rácz Károly zenekara közreműködése mellett, a nagy-erdei vígadóban tartandó zártkörű Dal és Zeneestélyt rendez, amelynek műsora a következő: 1. Falu végén, Wueching. 2. Bár merre jár, Láanyi. 3. Édes hazám, Huber. 4. Kurucz nóták, Székács. 5. Rajnai ut, Beschnitt. Balépti-díj személyenkint 2 korona. Család-jegy 3 személyre 4 korona. Kezdete este 8 és fél órakor.

* **Elgázolt inas.** Izgalmas jelenetnek voltak tanui tegnap délután a járókelők a Széchenyi-téren. Tóth Béla cipészinaszt egy sörös szekér el-ütötte. A gyermek rémült kiáltására a közelben állók még idejekorán a lovak elé vetették magukat és megfékeztek azokat. Tóthnak — az ijedséget segítőkét könnyebb sérülést leszámítva — egyéb baja nem történt.

* **Vasuti hivatalos órák vásárok alkalmával.** A magy. kir. államvasutak igazgatósága igen fontos rendeletet bocsátott ki. Elrendelte, hogy vasárnapra eső vásárok alkalmával a vasuti állomásokon egész délelőtt tartanak hivatalos órát s teherárakat úgy feladni, mint kiváltani is lehessen ezeken a vasárnapokon. A rendelet a szakiparosokra nézve is nagy fontossággal bír, mert ilyenkor módjában lesz az iparosnak a még délelőtt megvásárolt árakat azonnal bevaggonozni s utnak bocsátani.

* **A kovácssegéd szerencsétlensége.** Sarkady Albert 17 éves kovács segéde, a ki a Hatvan-utca 44. szám előtt lakó Soller Sámuel kovács mesternél dolgozik, tegnap végzetes baleset érte. A furógép balkezének egyik ujját keresztül furva összeroncsolta. A szerencsétlenül járt kovács segédeket ápolás végett a közpórházba vették fel, a hol az összeroncsolt ujját amputálni fogják.

* **Jeruzsálem pusztulásának emléke.** Ma nagy böjtnapjuk van az izraelita vallású polgároknak. Ez a böjtnap, amely a hosszú nappal csaknem egyforma, nagy jelentőségű ünnep az izraelitáknak. Jeruzsálem pusztulásának emlékére vonatkozik. Tegnap este istenitisztelet volt a templomokban és ez időtől ma este a csillagok feljöttéig az izraeliták böjtot tartanak.

* **Kié legyen a gyermek?** Voharcsky István asztalos segéd elváltan él feleségétől, mivel már régebb idő óta peres lábon áll egyetlen gyermekük miatt. Mindkettő magának akarta a gyermeket. Tegnap a II. kerületi kapitányság döntött a peres felek között és a gyermeket az asszonynak ítélte oda. Voharcsky sehogy sem nyugodott meg az ítéletben s nem tetszésének távozása közben kifejezést is adott. Az utcán a Bika szálloda előtt pedig nagy botrányt idézett elő azzal, hogy apósától és feleségétől a gyermeket el akarta szakítani. A onvakodók köré nagy tömegbe gyűlt össze a kíváncsiak tömege s nagy érdeklődéssel várta a végkifejldést. A eső-dültre figyelmes volt egy rendőr, aki a pereskedő feleket felkísérte a rendőrségre, hol utcai botrány előidézéséért vonták őket kórdőre.

* **A kivándorlottak levelei.** Sokszor megtörténik, hogy a Magyarországból kivándorolt emberek utleveleiket eladják a kivándorlási ügynököknek, akik az utleveleket visszaküldik s azután mások is használják. Széll Kálmán belügyminiszter most szigoruan utasította a hatóságokat, hogy az ilyen visszaéléseket lehetőleg akadályozzák meg. Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter pedig elrendelte, hogy a kivándorlási ügynököktől származó leveleket szigoruan vizsgálják meg.

* **Lecsapott a villám.** A tegnap délutáni nagy vihar, amely városunk felett elvonult, a napok óta csaknem elviselhetetlenné vált hőséget enyhítette. A sötét, villamoszággal telt felhők egész elborították az eget s szakadatlan dörgések között megeredt az eső és sűrű tömegben omlott alá a szomszjas földre. Kevéssel négy óra után hatalmas villámlás vakító fénye világitotta meg a sötét felhőket, s rettenetes dörgés ejtette rémületbe a Kasza utca s környékének lakóit. A villám Buzás Miklós honvéd százados Kasza utcán lévő 11 számú házába ütött s az utcára e ő tűzfal egy részét leontotta. A közelben lévő házak tetejéről pedig a cserepeket sodorta le. Érdekes, hogy a ház lakói mit sem tudtak a történetéről. A ház ura is az összecsozdult nép láttára kérdezte, hogy mi történt? A nyert válasz után ijedten szaladt a gyermek szobába, de a kicsinyek gondatlan jó kedvvel játszottak. Azután a salonba ment. Alig nyitotta be az ajtót, a szobából füst tolt ki. A villám a tetőn keresztül a szobába hatolt, több tárgyat levert, a villanycsengő drótot elszakította és az ajtó félfát meggyújtotta. A háznépe csakhamar eloltotta a tüzet. A villámtól sujtott házat még az est folyamán is sokan megnézték.

Szerencsétlenség a budai királyi várban.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, július 24.

Súlyos szerencsétlenség történt ma délelőtt a budai királyi várpalota építkezésénél. Két munkás 7 méter magasságból lezuhant. Az egyik a halállal vívódik, a másikkal állapota szintén aggasztó. Tudósítónk a katasztrófáról a következőket jelenti:

A budai várpalota új szárnyépületét most kötötték össze a régi traktussal. Hogy az a modern stílusban emelt új épület összhangzatban legyen a réggel, hatalmas új kupolát helyeztek most a közepére. A kupola bádógozási munkáira Grossmann Ferencz főpallér ügyel föl.

A kupola belsejében ma délelőtt szokás szerint folyt a munka. Kuttner György 19 éves és Reisenberg János 24 éves bádogos-legények délelőtt 10 óra fölé fölkuztak a kupola falán és hogy feljuthassanak a kupola csucsára, egy dróthuzalon lógó létrára léptek.

Már elérték a létra legfelső fokát, a mikor a dróthuzal eddig ki nem derített módon meglazult és a létra a két legénynyel együtt hét méter magasságból lezuhant a kupola alján emelt állványra.

A szerencsétlenül járt munkásokhoz a főpallér rögtön elhívta a mentőket, azok ápolás alá vették a két szerencsétlenül járt embert és konstataálták, hogy Kuttner György agyrázkódást szenvedett és aligha éri meg a reggelt, Reisenberg sebülése könnyebbek ugyan, de szintén elég súlyosak. Kuttner a mentők beszállították az új Szent-János kórházba, Reisenbergot pedig a Petróczy utcán lévő lakására vitték. A rendőrség részéről Szirmay Andor kerületi kapitány megindította a vizsgálatot annak a kiderítésére, hogy kit terhel a felelősség a szerencsétlenségért.

TÁVIRATOK.

A braganzai herceg uszorásai.

Budapest, július 24. A m. kir. Curia tanácsa ma foglalkozott az elítélt Varga és Lefkovic uszorások, illetve váltóhamisítók ügyével. A tanács az elítéltek semmisségi panaszát visszautasította.

Harminckétezer koronás váltóhamisítás.

Budapest, július 24. Kecskemétről jelentik, hogy kisfaludi Liphay Pál ottani tekintélyes földbirtokos fia, miután atyja és testvérbátyja nevére 32000 korona értékű váltót hamisított, Amerikába, New-Yorkba szökött. A megtévedt fiatalember Kolozsvaron végezte a jogot s roppant kicsapongó életet élt, úgy, hogy már egy ízben hidegvizgyógyintézetbe internáltak. Mikor innen kikerült, újból folytatta pazarló életmódját. Közben megismerkedett Vargával, a braganzai herceg éppen most elítélt uszorásával és egy Partl Anna nevű asszonnyal, aki a főváros területéről örökre ki van tiltva. Ez utóbbi teljesen hálójába kerítette a fiatal Liphayt, aki házasságot is ígért neki. A jeles pár, t. i. Varga és Partl Anna azonban az üzletről nem feledkeztek meg s Varga egy 1200 koronás, Partl Anna pedig 20,000 koronás váltót csaltak ki Liphaytól, amelyekre ez az atyja és a bátyja nevére is ráírta. Varga és társúje a váltók alapján aztán beperelték az öreg Liphayt és nagyobbik fiát. Ezek azonban megtagadták a váltók kifizetését, kijelentve, hogy aláírásuk hamisítva van és erre meg is esküdtek. A fiatal Liphay ezt megtudta, télt az elfogatástól és elmenekült Amerikába.

Öngyilkos ügyvéd.

Budapest, július 24. Pomázról jelentik, hogy Fodor Mihály székesfehérvári ügyvéd, ki ott nyaral családjával együtt, ma agyonlötötte magát. Tattének okát nem tudják.

Ellopott hozomány.

Budapest, július 24. Kellemetlen meglepetés érte tegnap Filipp Ede fővárosi tanítót nászutazása közben. — Filipp ugyanis most nősült s tegnap fiatal nejével Sárvárról az anyósától jött a fővárosba. Anyósa elutazásuk előtt 1200 forint készpénzt és egy

5000 koronás betéti könyvet adott Filippnek, ki azokat táskájába tette. Budapestre érkezve Filipp felnyitotta a táskát s rémülten tapasztalta, hogy a hozomány eltűnt. Persze azonnal sietett a rendőrségre, mely a nyomozást, azonnal megindította.

Az autonóm vámtarifa.

Budapest, július 24. A magyar és osztrák kormány abban állapodtak meg, hogy az autonóm vámtarifa ügyében előbb mindkét kormány szakelőadói Bécsben találkoznak. Mindenek előtt a megbeszélés tárgyai lesznek maga a modus procedendi, valamint az időbeosztása és az anyag megrostálása és csak azután fognak magának a tarifának érdemleges tárgyalásába bocsátkozni. A magyar részről ma délután mint szakelőadók Bécsbe utaztak: a kereskedelmi miniszterium részéről Biró Tamás miniszteri tanácsos és Emmerling Vilmos osztálytanácsos s a földművelési miniszterium részéről Ottlyk Iván miniszteri tanácsos és Roth Loránt osztálytanácsos, végül a pénzügyminiszterium részéről báró Andránszky István és Marschalkó József osztálytanácsos. A tárgyalások holnap csütörtökön veszik kezdetüket Sübrál Ferenc osztályfőnök, mint rangban legidősebb szakelőadó elnökelete alatt. — Az osztrák kereskedelmi miniszterium részéről Rössler lovag osztálytanácsos és Wimmer lovag miniszteri titkár vannak beszva.

A tüdővész-kongresszus.

London, július 24. A tüdővész-kongresszus tegnapi nyilvános ülésén Koch tanár előadása után hosszabb vita után indult meg. Lister tanár azt mondta, hogy Koch előadása arról, hogy tuberkolozikus marhákról a betegség nem vihető át emberekre, meglehetősen meggyőző volt, de ez a pont oly fontos, hogy szükségesnek tartja további tanulmányozását. Azt hiszi, hogy ha a tuberkulózis az emberekről nem vihető át a marhákra, abból még nem következik, hogy a marhák tuberkulózis nem vihető át az emberekre. Más szónokok szintén a vizsgálódás folytatása mellett nyilatkoztak, egyikük pedig állami vizsgálatot kívánt.

Robbanás a hajón.

Stockholm, július 24. A Luise Adelina nevű amerikai háromárbozos hajón történt robbanásnál, mint most konstatálták, 13 ember vesztette életét, köztük a hajó kapitánya.

Az angolok veresége.

London, július 24. Kitchener tábornok Protóriából, hogy 21-én reggel Boaufortwesttől északra nyolcz mérföldnyire Shoeper kommandója megállított, kifosztott és felgyújtott egy vonatot, a mely felszerelési tárgyakat és készleteket hozott Fokvárosból. Angol részről három ember elesett és 18 megsebesült. French tábornok jeleni, hogy 21-én reggel Cradoknál a hegyek között Kruitzinger megtámadta Crabbe ezredes 300 főnyi csapatát. Az angolok lovai elfutottak és Crabbe egész napig tartó harc után kénytelen volt

visszavonulni Mortimer felé. Az angolok vesztesége nem nagy.

London, július 24. A Daily News szerint híre jár, hogy Londonban tárgyalások folynak a dél-afrikai béke érdekében.

London, július 24. A Times-nak jelentik Krügersdorpból 22-iki kelettel: Allenby ezredes azt jelenti, hogy a napokban 1000-nél több búr érintette Kroenbraast (Krügersdorp mellett) — Meghódolt búrok is megerősítik, hogy az összes búr vezérek még egyszer kérésznek dél felé előnyomulni.

London, július 24. Az alsóház tegnapi ülésén Brodrick hadügyminiszter kijelentette, hogy az idén nem lesznek nagy őszi hadgyakorlatok, mert sok csapat Dél-Afrikában van.

Budapest, július 24. Rómából jelentik, hogy Krüger október hóban oda utazik s aztán Nápoly érintésével visszatér hazájába, Transvalba.

Az amerikai nagy hőség.

Washington, július 23. A meteorológiai intézet jelentése szerint a középső államokban és a középső sziklahegység vidékei a múlt héten is egyre tartott a nagy hőség. A tengeritemés kilátásai most kedvezőtlenebbek, mint a múlt hét végén. — Nebraskában, Kansasban, Oklahomában és Missoriban a korai tengeri tényleg elpusztult; a kősei tengeri ezekben az államokban, ha nemsokára beáll az eső, fél termést vagy annál is kevesebbet ígér. Jowában a helyzet kedvezőbb. Illinois, Indiana, Ohio, Kentucky és Tennessee államokban nagy szükség volna az esőre. Az atlanti államokban őszi búzában nagy kárt tett a nedvesség. A tavaszi búzával bevetett terület déli részén megkezdődött az aratás. A korai érés következtében a termés rosszabbodott. Az északi részekon kedvezőbb a helyzet.

HIREK

Ejjeli p o s t a.

× **A nők a berlini egyetemen.** A berlini egyetem női hallgatóinak száma meghaladja az 500-at. Ennyi női hallgatója más egyetemnek nincsen a világon. A hallgatók között sok előkelő hölgy van, nagyobb részt azonban nevelő és tanító, akik az Oberlehrerin bizonyítványt akarják megszerezni. A női hallgatók — a berlini egyetemen csak ugynevezett hospi tanítók vagy rendkívüli hallgatók, míg Svájcban nők is lehetnek rendes hallgatók az egyetemeken.

× **Vasuti elgázolás.** (Éjjeli express tudósítás.) Tegnap este Bogojeva közelében a Dálya felől haladó vonat egy vasuti átjárónál elütött egy kcsit, mely alkalommal három munkás ember életét vesztette. A gabonával megrakott szekeren Jaszko Antal, Senyó Ferenc, Vukics Vászó és Gyokics Mladen ültek, meglehetősen ittas állapotban. Este 9 óra tájban értek a vasuti

átjáróhoz, melynek sorompója fel volt nyitva. Hangos dalolással hajtottak s nem vették észre a vonat közeledését. Már fönt voltak a vasuti töltésen, a mikor a sorompó előttük lezáródott. A következő perczben a robogó vonat elkapta a kocsi hátulso részét s a rajta ült emberek Gyokics kivételével ki a lovakat hajtotta, kibuktak a kocsiból és a vonat kerekei alá kerültek, hol mind a hárman szörnyet haltak. A megmenekült kocsis értesítette a szerencsétlenségről Drazsó István pályőr, kinek segítségével a halottakat elszállították. A vizsgálat megejtése végett a vizsgálóbíró kiszállott a helyszínére.

× **Felgyújtott mutatványos sátor.** (Éjjeli express tudósítás.) Nagy szerencsétlenség történt vasárnap este a hegyesi vásáron, a hol rengeteg sok bámulója ahadt a ponyva sátor alatt előadott czirkuszi mutatványoknak. Javában folytak a mutatványok, a mikor a czirkusz tulajdonosa, Balieri Adám, a ki a porond közepén egy lóval produkálta magát, elkiáltotta hogy tűz van s azzal rohant ki a sátor mellett levő istállóba. A megrémült közönség alig, hogy széttekintett, már az egész ponyvasátor lángban állott. Mindenki iparkodott kifelé. Ember ember hátán törtötett előre és az asszonyokat és gyermekeket letaposták. E közben a lehullott égő rongydaraboktól két asszonynak, Virág Józsefnének és Szabolcsi Andrásnénak a ruhái meggyuladtak. A nagy rémületben senki sem törődött a két égő asszonynyal, a kik mire a szabadba értek, a nagy fájdalomtól eszméletlenül összeestek. A két asszony oly égési sebeket szenvedett, hogy alig maradnak életben. A nagy tolongásban igen sokan súlyosan megsérültek, sőt egy áldott állapotban volt nő az ijedtségtől elájult; így szállították haza, hol másnap reggelre ujszülött gyermekével együtt meghalt. A tűz, a mint azt a vizsgálat kiderítette, ugy keletkezhetett, hogy a sátor körül elszórt száraz gazba valaki véletlenül égő gyufát dobott.

× **A herbertismus Franciaországban.** A mostani megyei főtanácsi választásnál Carnot François és Loubet Pál is mandátumot kaptak. Az előbbi Carnot volt köztársasági elnöknek, az utóbbi pedig a mostani elnöknek a fia, Loubet Pál még egészen fiatal ember; most fejezte be jogi tanulmányait.

Gyilkos szőlőcsösz.

— Saját tudósítónktól. —

Megrendítő eset tartja izgalomban Szilvás község lakosait, hol a szőlő területek egyik őr Perencsér Tamás gyilkosságot követett el. A szomorú eset részletei a következők: Özveggy Srógi Vinczóné, a kinek a férje három hónappal ezelőtt halt el s a ki három apró gyermekkel és áldott állapotban maradt özvegyiségre, hétfőn reggel kiment a tarlókra buza kalászt szedni.

Estefelé a szőlők közt vezető uton indult hazafelé. Utközben egy barackfa alatt a földön hevert gyümölcsöt szedte kőnyébe. Egyszerre előbe állott Pelencsér Tamás szőlőpásztor s nagy káromkodással rátámadt az asszonyra, hogy lopni jár a szőlők közé. Az asszony valamit felelt a csösznek, mire az a kezében volt bottal néhányszor fejbe ütötte a szegény asszonyt,

a mitől az eszméletét veszítve, elájult. A durva ember ekkor elkezdte rugdalni, hogy eszméltre térítse, miáltal oly súlyos sérülést ejtett rajta, hogy az áldott állapotban levő nő még ott megszülte időtlen gyermekét.

Oly állapotban találták meg a szegény asszonyt az arra haladó munkások, kik hazaszállították lakására, hol tegnap reggel iszonyu kínok közt meghalt. A gyilkos oszlopot a csendőrök elfogták. A szerencsétlen asszony és árva gyermekei iránt általános a részvétel.

CSARNOK,

A talizmán.

— Regény. —

Írta: **Fenyvessy Béla**

(Folytatás.)

Miska örömet alig bírta palástolni. Az eddig hallottakkal már nagyon megvolt elégedve és kereste az alkalmat, hogy Jerák Demeterhez eljusson.

Miska ügyes fiú. Amis akar, gyorsan keresztül is vész. Hamarosan talált rá módot, hogy elmeheessen. A kapitánynak legkisebb gyanuja sem támadhatott belőle. Igyekezett is Miska, csakúgy szedte a lábait, hogy minél előbb ott legyen igazi gazdájánál, ahova egy kis hüszéggel viseltetik a kilátásban lévő vagyónka fejében.

Jerák Demeterhez minden ajtó megnyitott Miska előtt; kiadta a nagyságos ur a parancsot, hogy Miskát sobarem kell jelentgetni, hanem akkor jöhet ő hozzá, amikor éppen akar. Szeget is ütött ez a többi inas fejében s kutatni kezdtek az oka után, hogy Miska miért részesül ilyen nagy becsülésben. Midőn jár-kél? Hol merre jön — megy és miért? Elis határozta maguk közt, hogy ennek a dolognak a nyomára járjanak. Egyik közülük mindég követni fogja Miska lépteit és így majd csak nyomára jönnek a titoknak.

Szóval Miska előtt most is megnyitott a Jerák Demeter ajtaja, aki nagy csudálkozással kérdezte:

— No Miska, talán ismét tudsz valamit új hirt, valami új dolgot?

— Igen nagyságos uram, most már mindent tudok. A kapitány ur tudja, hogy hol van a talizmán, amely a valódi végrendelet helyét jelöli meg.

— Tudja?

— Igen. Köröndyné nagyságának mondták el neki.

— Egyebekben tudhatja — válaszolta nagy foku könnyelműséggel Jerák Demeter.

— En is tudom. De azért én nem mennék le oda érte, éppen úgy nem fog lemenni Tomory Jenő kapitány ur sem.

— Ó nem is megy le.

— Hát más valaki talán?

— Igen.

— Kicsoda?

— A törvény emberei.

— Miska hová beszélsz?

— Pedig úgy van, nagyságos uram.

A kapitány ur jelentést tett, hogy tud az eredeti végrendeletéről.

— Már tett?

— Igen, tegnap.

— És?

— És a törvény valószínűleg elrendeli az exhumálást.

— Ah nem! Jó, hogy szólottál Miska fiam. Most már módomban lesz intézkedni. Ma este ide várlak lakásomra. Most már mindent tudok. Még egyet végezzünk el együtt s aztán gazdagon megjutalmassuk.

(Folyt. köv.)

SZERK. POSTA.

Dr. G. Mihelyt alkalom lesz rá, közölni fogjuk.

Sz. Gy. „Imádlak“... Csak imádjá tovább is csendesen, nem muszáj azt az egész város közönségének tudni.

Gy. Sz. Nem mindig, mert lássa, igaz ugyan, hogy a francia közmondás azt mondja, hogy: „Keresd az asszonyt.“ De ezzel szemben a szellemes asszony azt feleli: „Keresd a férfit.“

N. H. Szept. 10-től lehet bérelni a színházi irodában. A bérlet iánt 24-éig intézkedhet a közönség.

Régi abonens. Nem maradt félbe. Bizonyára kikerülte a figyelmét, mert már hetekkel előbb befejezést nyert.

Őszszel... Azt írja, hogy tavaly azért nem közöltük hasonló című versét, mert későn küldte. Most pedig azért nem közöljük, mert — korán küldte.

1049/1901. v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbírósnak V. 1999/1901. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Bayer és Baurnebel kassai cég részére Löwy Ignác pecze-szőlősi cégtől 780 kor. tőke, ennek 1899. évi december 31-ik napjától számítandó 5 százalék kamatai és eddig összesen 131 kor. 72 fill. perköltés erejéig 1900. évi április 30-án bíróság lefoglalt és 630 koronára becsült üres hordók, dugaszoló gépek, sörs ládák s üvegekből álló ingóságok 1901. évi augusztus 1-én délelőtt fél 10 órakor kezdetét veendő és Debreczenben, Homokkertsor-utcán 121. számú háznál megtartandó nyilvános bírói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén hecsáron alul is el fognak adatni.

Debreczen, 1901 július 11.

Török Péter, bírói kiküldött.

Még csak rövid ideig

Cirkusz Leo.

Ma esütörtökön, jul. 25-én este fél 9 órakor: utolsó nagy

Sport előadás

a műsorok legjobbjával.

Angelotti testvérek fellépte, mint páratlan tánczosok.

Steldler Ferencz anyósával.

STEFANIA k. a., a jelenkor legjeleesebb jockey lovarnöje.

Fehér I., Magyarország legkitünőbb bohóca.

Keleti Géza, Magyarország legolondabb augusztja.

Adi, Edl és Xandi a repülő kalapokkal.

Grand Quadrill de la Chase lovargyakorlatok 3 hölgy és 3 férfi által.

Felhívás.

CLAIR LAFORTE erőművész nő hajlandó a lapokban történt fölszólítás alapján egy nagy díj- és versenybirkozásra; fölhívja tehát Debreczen legerősebb embereit, ma este jelentkeznek. Nagybecsü partifogásért esd

tisztelettel

Leo, igazgató.

Előadásaimat a 39-ik gyalogezred zenekara kíséri.

Helyárok: Számozott zártzárak első második sor 2 kor. I. hely 3-ik 4-ik sor 1 kor. 40 fill. II. hely 5-ik 6-ik sor 80 fill. III. hely 7 és 8-ik sor 60 fill. Karzati állóhely 30 fill. Katonák őrmestertől lefelé, diákok és gyermekek zártzárakra 1 kor. 20 fill. I. hely 1 kor. II. hely 60 fill. III. hely 40 fillért fizetnek.

Jegyek reggel 10 órától délután 6 óráig Schwarzcz dohány-tűzsdéjében (Bika szálloda) kaphatók.

Az előadás kezdete pont 8 és fél órakor. Pénztárnyitás este 7 órától az előadás bezáráig.

Holnap pénteken utolsó nagy High-Life előadás

Tisztelettel

LEO,

igazgató.

Raktárhelyiség változtatás miatt a raktáron levő, elősmert legjobb minőségű

Eperjesi cserép kályhák leszállított árak mellett,

továbbá:

Főzőedények, takarékkonyhák, épület-vasalások, gazdasági eszközök, tetőlemezek, mérlegek, revolverek és töltények

nagy választékban
a legjutányosabb árban

kaphatók:

Kovács Gyula vasüzletében

a „BIKA“ szálloda mellett.

Apró hirdetések.

Díja: 10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 fillér; vastagabb betűkből nyomtatott szó 8 fillér.

Apróhirdetések előre fizetendők.

Apró hirdetések

felvétetnek a
kiadóhivatalban,
Főter, Biedermann-palota.

Allást keresők

és
munkaadók,
vevők és eladók,
bérlők

és
bérbeadók

mindazok, akik a nagy közönség köréből keresik az érdekelt feleket,
hirdessenek

a „Debreczeni Ujság”

APRÓ HIRDETESEK
rovatában.

Egy jó karban levő Adria kerékpár eladó. Piacz-utca 73.

Kerestetik reál iskolai tanuló, ki egy 13 éves fiút mértanban a szünidő alatt oktathatna. Bethlen-utca 18.

Három hold ondódi föld eladó. Értekezhetni: Csók-utca 6 sz. a.

Katona keztyű mosása, javításával együtt párja 16 fillér (8 kr.) Péterfia-utca 37. szám.

Nyolcz új ablak 170 cm. magas, 80 cm. széles, paletta felvasalva eladó. Homokkert I. járás 59. sz.

Glazé-keztyű tisztítását jutányos áron vállalom. — Péterfia-utca 37. sz.

Jó karban levő fűszerüzlet berendezés eladó. Czim a kiadóhivatalban.

300—400 drb. birkának kitűnő legelő kiadó. Értekezhetni Steiner Adolf M.-Pécs Bodóháza.

Tört arany, ezüst, ékszereket régi pénzeket legmagasabb áron vásárolok vagy becsérellek, Kónya László óras Kossuth-utca 2.

Kiadó két szoba, előszoba mellékhelyiségekkel augusztus 1-re, Varga-u. 10. Ugyanott jó házi butorok eladók.

Nagy meleget árasztó töltő kályha, kisebb vaskályha: mosó üst katlannal, többféle butor elköltözés miatt eladó. Czim a kiadóhivatalban.

Köhögésnél legjobb a Borsy-féle Pemetefü ezkorka. Kapható Borsy-ezkrászdában és Jóna és Jóna urak üzletében. 1 doboz 20 fillér.

Igyunk Berettyó-Ujfalui ártézi üdítő vizet, kapható minden fűszerüzletben és kávéházban. Főraktár Péterfia-u. 25.

Igyunk ebesi ártézi üdítő vizet. Kapható minden fűszerüzletben. Főraktár Piacz-utca 7. szám.

Irodai munkálatokban teljesen jártas, német és magyar levelezést és könyvelést értő hivatalnok esti órákra alkalmazási keres. Czim a kiadóhivatalban.

Kis fűszerüzlet berendezéssel, áruval és lakással olesó áron szonnal kiadandó. Czim a kiadóhivatalnál.

Zsákot, zsák-zsineget, I-a dohány zsinnyak minden minőségben jutányos áron beszerezhetők. Márton Gyula férfi és női divatüzletében, Bika szálloda mellett. Harisnya fejeléseket elvállal.

Szintartó gyermek, női és férfi harisnyák minden minőségben jutányos áron beszerezhetők. Márton Gyula férfi és női divatüzletében, Bika szálloda mellett. Harisnya fejeléseket elvállal.

Rizling bor vidékünk leghíresebb bora Buday Gyula úr szentgyörgyi ábrányi és székelyhídi szőlőnagybirtokos termelése, literenként 40 kr-ért kapható Váray József kereskedésében városi új bérházban. Ugyanitt kaphatók Buday éle őrmelléki összes régi fajborok.

A nyári idényre

a legmegbízhatóbb elsőrangú gyárakból szabadalmazott

JÉGSZEKRENYEKET,

önműködő Fagylaltgépeket.

Legjobb minőségű

Szódavíz-készülékeket.

Tükrözött

Kerti golyókat,

sodrony borítókat

és szabadalmazott

legújabb befűző üvegeket

a legnagyobb választékban és legjutányosabb áron ajánl:

KASZANYITZKY ENDRE

üveg, porcellán, lámpa, háztartási és dísz-áruk nagykereskedése.

DEBRECZEN, Piacz-u. 75

Minden gőzmozgonyra alkalmas önműködő szalmaetető, cséplőkhöz való vízfecskendők,

legjobb mintájú kutszivattyúk,

kitűnő szerkezetű borsajtók, szállózuzók és szemelőrosták,

első kézből igen jutányosan kaphatók a

„Debreczeni Vasöntőde és Géplakatosság” gyártelepén:

Péterfia végén, a hadházi-utczában.
(Közvetítők nem díjaztatnak.)

Cséplőgép-részek,

Lendkerekek (különbféle nagyságban) manometer (fesz mérő), egészen új. Ajtók, ablakrácsok, csatornarácsok, más építkezéshez való

vastárgyak

különbféle kovácszerszám-satuküllők, fújtató, vasasztergapad szerszámacél kompozíció.

Kijavított takaréktűzhelyek igen mérsékelt áron kaphatók

KLEIN JAKAB

ócska vasüzletében, főtűzsdé udvar. Ócska vas és fémek a legmagasabb áron veszek. Telj. kijavított

vetőgépek

13. 15. 17. és 21 soros feltűnő olesó áron. előnyös fizetési feltételek mellett.

Kiadó

Piacz-utca 42, szám
(Biedermann házban)

egy lakás

a földszinten, áll 3 szoba, előszoba, konyha és mellékhelyiségekből; továbbá:

irodának

is alkalmas két szoba,

egy

bolthelyiség

augusztus 1-től kiadó. Értekezhetni: ugyanott a tulajdonossal.

MIHALOVITS J. gyógyszer-tára

a „Kigyó”-hoz Debreczenben.

Ajánlja:

HARMAT-ARCZPORÁT (pouder)

mely készítmény üde színt kölcsönöz az arcznak s nem rontja az arcbőrt. Kitűnő illata, teljesen ártalmatlan volta, valamint finomsága által vetekedik bármilyen arcz vagy rizs porral. Jól tapad s igen jól fed.

A Harmat-Créme a Harmat szappannal együtt használva az arcbőrt üdév széppé teszi s megóvja a megráncozódástól.

(Kapható 3 színben fehér, rózsás s créme színben) minta doboz Harmat-pouder ára 50 fillér. (pamacsos 60 fillér.) Nagy doboz ára 1 kor. 80 fillér.

Ajánlja továbbá következő arczporait:

BERLINI FETTPOUDER (3 féle színben) kis doboz ára 40 fillér, nagy doboz ára 1 kor. s 1 kor. 60 fill.

VELUTIN POUDER (3 féle színben) kis doboz 60 fill. nagy doboz 4 korona.